

Asunnottomuuden poistaminen tuo kustannussäästöjä ja luo hyvinvointia kaikille

Hallitus on asettanut Vahva ja välittävä Suomi -ohjelmassaan keskeiseksi tavoitteeksi pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisen vuoteen 2027 mennessä. Ennen hallituksen kehysriittä asunnottomuusalan järjestöt haluavat muistuttaa hallitusta tämän tavoitteen tärkeydestä ja sen edellyttämästä johdonmukaisesta panostuksesta – erityisesti tilanteessa, jossa heikoimmassa asemassa olevien suomalaisten asumisen turvaaminen on vakavasti uhattuna.

Asunnottomuuden ennaltaehkäisystä ja asunnottomuustyöstä ei ole varaa leikata. Vuonna 2023 häättöjen määrä kasvoi jyrkästi ja asunnottomuus kääntyi kasvuun ensimmäistä kertaa yli vuosikymmeneen. Asunnottomat 2024 -selvityksessä kunnat raportoivat kehityksen taustalla olevan korkeita asumis- ja elinkustannuksia, sosiaaliturvan leikkauksia, kohtuuhintaisten asuntojen puutetta sekä maksuhäiriöiden ja vuokravelkojen lisääntymistä.

Asunnottomuuden kasvu vaatii nopeita toimia. Toimeentulotuen joustoa lisäämällä ja asumistuen hyväksyttävien asumismenojen ylärajoja nostamalla turvattaisiin vuokramarkkinoille pääsyä sekä oman asunnon säilyttämistä ja ehkäistäisiin asunnottomuutta.

Välttämättömät panostukset asunnottomuustavoitteiden saavuttamiseksi

Asumisneuvonnan määrärahoja on nostettava

- Asumisneuvonta ehkäisee tehokkaasti häättöjä, vuokravelkoja ja asunnottomuutta.
- Näyttö kustannussäästöistä on vahvaa – ongelmien ehkäisy on halvempaa kuin niiden korjaaminen.

Sosiaaliturva nostettava kestävällä tasolle

- Asumistuen enimmäisvuokrat rajoja on nostettava vastaamaan todellisia asumiskustannuksia.
- Toimeentulotuen tiukennukset iskevät kohtuuttomasti kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin. Toimeentulotuen harkinnanvaraisuus on tärkeä työkalu asunnottomuuden ehkäisyssä.

Valtion tukemasta asuntorakentamisesta ei voi leikata

- Valtion tukemaa asuntorakentamista tarvitaan asunnottomuuden rakenteelliseen ennaltaehkäisyyn.
- Markkinaehtoinen rakentaminen ei yksin riitä – tarvitaan poliittista ohjausta, joka mahdollistaa kaikille sopivan ja turvallisen kodin.

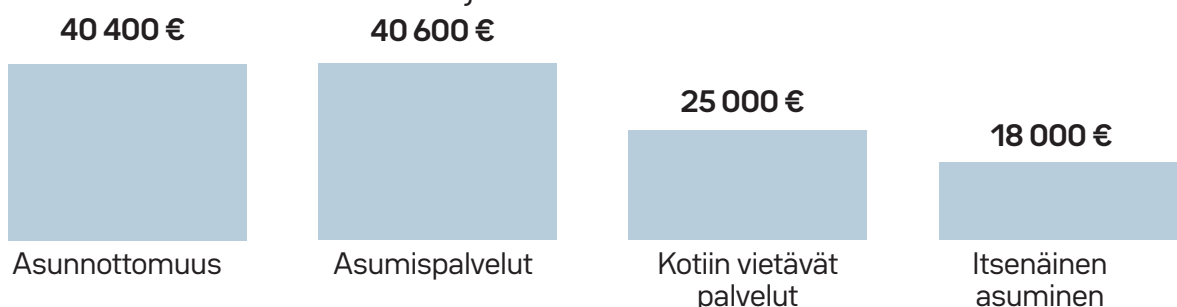
Steen avustuksia tarvitaan asunnottomuustyöhön

- Stea-avusteinen asunnottomuustyö täydentää julkisia palveluja ja tavoittaa ihmisryhmiä, jotka muuten jäävät väliinputoajiksi.
- Järjestöt tuottavat vaikuttavia, ennaltaehkäiseviä toimintoja ja vahvistavat asiakkaiden osallisuutta ja toimijuutta.

Hyvinvointialueille rahoitusta Asunto ensin -työhön, joka vähentää asunnottomuutta ja sen kustannuksia

- Investoinnit asumispalveluihin maksavat itsensä takaisin todistetusti.
- Kuntoutumisen myötä syntyy merkittäviä säästöjä sote-palveluissa, oikeusjärjestelmässä ja rikosseuraamuksissa.

Esimerkki asunnottomuustyön kustannusvaikutuksista ja säästöpotentiaalista
[Kustannus henkilöä kohden vuodessa]

Miksi asunnottomuuden poistaminen on kaikkien etu?

Ihmisoikeudet ja oikeudenmukaisuus velvoittavat

- Koti on perusoikeus. Asunnottomuuden poistaminen on eettinen velvollisuus ja yhteiskunnallinen investointi, joka rakentaa luottamusta, turvallisuutta ja vakautta.
- Se on aidosti välittävän ja vahvan Suomen mittari.

Asunnottomuuden poistaminen on valtiontalouden kannalta kannattavaa

- Kustannussäästöt syntyvät sosiaali- ja terveystalouden, poliisin, oikeusjärjestelmän ja rikosseuraamuslaitoksen kuormituksen vähenemisestä.
- Asunnottomuuden aiheuttamien haittojen ennaltaehkäisy luo edellytyksiä työllistymiselle, kouluttautumiselle ja täysivaltaiselle yhteiskuntaan osallistumiselle.

Asunnottomuuden poistaminen on myös työvoimapolitiikkaa

- Vakaalla asumisella on suora yhteys työkykyyn ja työllistymiseen.
- Se tukee hallituksen työllisyystavoitteita ja lisää sosiaalista osallisuutta.

Hyvinvointialueet tarvitsevat vakaata ja turvattua asumista

- Ilman kotia palvelut eivät kanna. Asunnottomuus heikentää hoitoon kiinnittymistä ja palveluketjujen toimivuutta.
- Koti on paras paikka kuntoutua ja vastaanottaa apua – se näkyy myös säästöinä sote-kustannuksissa.
- Hyvinvointialueiden tiukassa taloudellisessa tilanteessa on tärkeää, että asunnottomuuden poistamiseen tähtäävistä toimenpiteistä ei lyhytnäköisesti leikata.

Lapsiperheiden asunnottomuus on estettävä

- Vakaa asuminen suojaa lapsia syrjäytymiseltä ja ehkäisee lastensuojelun tarpeita.
- Lapsiperheköyhyyttä ei voi ratkaista ilman kohtuuhintaista asumista ja toimivaa perusturvaa.

Asunnottomuustyö toimii parhaiten, kun asunnottomuus vältetään kokonaan.

Investoinnit ennaltaehkäiseviin rakenteisiin, kuten kohtuuhintaiseen asumiseen, toimivaan sosiaaliturvaan ja järjestöjen työn turvaamiseen, tuottavat hyvinvointia vuosikymmeniksi eteenpäin. Ilman näitä panostuksia syntyy enemmän asunnottomuutta kuin mitä pystytään poistamaan.

Asunnottomuuden poistaminen ei ole vain mahdollista – se on välttämätöntä

Allekirjoittajat:

Y-Säätiö
Pelastusarmeija
Sininauhasäätiö
Moniheli ry:n Katto-toiminta
Diakonissalaitos
Vailla vakinaista asuntoa ry
Nuorisoasuntoliitto NAL ry